

Амма улууьун уерэ5ириитин салалтата
Амматаа5ы «Хатынчаана» уьуйаан

**«Сонор» сайынарыйлаах ооньуу нeнуе ес хoьoоннору
o5олорго уерэтии»**

Толордо Пахомова Ульяна

Дмитриевна, иитээччи

Амма 2015 с.

Актуальноба: Билинни уйэ5э саха о5ото тереебут терут тылын умнан иьэр, о.э. уус-ураннык кэпсиир дьо5урдара, айымныы тылын-еьун ырытар уеруйэхтэрэ мелтеен бэйэлэрин санааларын сатаан эппэт буолан иьэллэр. Ол иьин «Сонор» оонньуу нeнue ес хoьoонун уерэттэххэ о5о тылын саппааьа байар, кэпсиир дьо5ура сайдар.

Сыала: О5о5о «Сонор» сайынарарылаах оонньуу нeнue ес хoьoоннору билиьиннэрии, уерэтии.

Соруктар:

- ◎ О5о толкуйдуур, айар, сыаналыыр дьо5урдарын сайынарарыы.
- ◎ О5ону бол5омтолоох буолууга уьуйуу.
- ◎ Тереебут тылын-еьун байытыы, сайынарарыы.
- ◎ Тулалыыр эйгэни кытта ыкса сибээстээх, эт-хаан еттунэн сайдыылаах о5ону иитии.

«Сонор» сайыннарыылаах оонньуу нунуе о5о билиэхтээх,

сатыахтаах:

□ О5о ейдуехтээх:

- ньыкаалар тустарынан
- оонньуу быраабылатын
- куотааччы, экирэтээччи сыалын-соругун

□ О5о билиэхтээх:

- «Сонор» оонньуу быраабылатын
- ахсаан борустуой суоттааьыннарын
- толкуйдаан, холоон керен хаамыылары онорору
- ес хобооннор суолталарын

□ О5о сатыахтаах:

- ахсаан суоттааьынын
- остуоруйа кэпсири, ес хобооннору сепке туттары
- хайдах оонньообутун быьаарары, ырытары

«СОНОР» сайыннарылаах ооньюу сурун соруга – сонордбут, ол эбэтэр экирэтээччи, биэс куотааччыны хаайан, куйэн, араас хайысханы экирэтэн таарыйахтаах, оттон куотааччылар очколаах сураабыннар диэки бара сатыахтаахтар. Кыра ньыкаа сураабыннары таарыйдабын айы, биирдии очкону ылан ийэр. Ол эбэтэр кыра ньыкаа, бастагы сураабынна тийдэбинэ, 3 очкону ылан тийэр.

Ес хобооноро

Оскуола иннинээ5и саастаах о5о5о фольклор керуннэрэ кыра белехтен темаларынан арахсан киирэр.

Добордубуу туьунан : «Сугэ кыайбата5ын субэ кыайар», «Атас туьугар атах тохтор», «Киьи кэпсэтэн, сылгы кистэьэн, ынах манырабан билсэр», «Эйэ5эс кьиьи элбэх добордоох».

Майгы-сигили туьунан: «Сурэ5э суох суус субэлээх», «Кутта5ас бэйэтин кулугуттэн куттанар», «Тот тонуй, аччык амарах», «А5ыйах тыл минньигэс, угус тыл сымсах», «Тимир тириитин кэппит», «Биир бэйэн биэс буолуон суо5а», «Ким улэлиир, ол аьыыр».

ЫТЫЛЛЫБЫТ УЛЭМ БЫЛААНА

Ыйдар	Нэдиэлэ	Былаан
Балабан ыйа	1 нэдиэлэ	Оонньуу быраабылатын уерэтии.
	2 нэдиэлэ	Дьарык былаанын аттарыы.
	3-4 нэдиэлэ	Атрибуттары оноруу.
Алтынньы ый	1 нэдиэлэ	О5олору талыы. Тереппуттэри кытта договор туьэрсии.
	2 нэдиэлэ	О5олорго оонньуу быраабылатын билиьиннэрии.
	3-4 нэдиэлэ	О5олору, тереппуттэри кытта оонньуу ньыкааларын, хонууларын оноруу.
Сэтинньы ый	1-2 нэдиэлэ	Ес хобооннору уерэтии.
	3-4 нэдиэлэ	Тутуллубут ньыкаалар очколарын аа5арга дьарыктааьын.
Ахсынньы ый	1-2 нэдиэлэ	Оонньуу араас партиятын уерэтии.
	3-4 нэдиэлэ	Ес хобооннору оонньуу кэмигэр туттуу.
Тохсунньу ый	1-2 нэдиэлэ	«Сонор» хамсаныылаах оонньуутун билиьиннэрии.Тереппуттэргэ
	3-4 нэдиэлэ	атрибуттары онорторуу. Ньыкаалары онорорго курэх тэриййии.
Олунньу ый	1-2 нэдиэлэ	«Биэс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин» остуоруйаны
	3-4 нэдиэлэ	кэпсээьин, оруолларга араарыы. Остуоруйаны туьанан инсценировка туруоруу.
Кулун тутар ый	1-2 нэдиэлэ	«Сонор» оонньуу атын керуннэрин кытта билиьиннэрии.
	3-4 нэдиэлэ	Куотааччы, эккирэтээччи ылбыт очколарын аа5арга дьарыктааьын.
Муус устар ый	1-2 нэдиэлэ	Мэьэйдээх хонууга оонньуурга уерэтии.
	3-4 нэдиэлэ	Туойтан ньыкаалары оноруу.
Ыам ыйа		Билиилэрин бэрэбиэркэлээьин

О5олор сайдыыларын табымын бэрэбиэркэлээын

Бэрэбиэркэм сыала: О5о бэйэтин санаатын, билиитин сатаан саабылаан санарар, уустаан- ураннаан кэпсиир, айар дьобура сайдан иьэрин, бол5омтотун быьаарыы.

Сылыктаабын тумугунэн о5олор сайдыылара (табым ахсаана×100÷о5о ахсаана)

Урдук табым		Орто табым		Намыьах табым	
1 белех	2 белех	1 белех	2 белех	1 белех	2 белех
24%	11%	76%	67%	----	22%

Тумук

«Сонор» сайыннарылаах оонньуунан дьарыктаммыт о5о уратыта:

- ▣ билиитэ-керуутэ, интэриэьэ киэн;
- ▣ сытыы, булугас ейдеех;
- ▣ тыл-ес еттунэн сайдар;
- ▣ туруоруммут сыалын ситиьэргэ дьулуьар;
- ▣ бол5омтолоох, тулуурдаах, дьаныардаах, эппиэтинэстээх буолар;
- ▣ айар, толкуйдуур, санарар, ырытар дьобурдаах.

